

Muallif: Eshboyeva Shodiya Vohid qizi

O'zDJTU Xitoy filologiyasi kafedrasida o'qituvchisi

shodiyaalimova88@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada yangi avlod talabalariga xitoy tilini o'qitishda qo'llanilayotgan zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion tendensiyalarni tahlil qilinadi. Xususan, kommunikativ metod, raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim usullari hamda xalqaro baholash tizimlari (HSK/HSKK) asosida o'qitishning samaradorligi yoritiladi. Tadqiqot natijalari xitoy tilini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: xitoy tili, zamonaviy pedagogika, innovatsion ta'lim, kommunikativ yondashuv, raqamli texnologiyalar, HSK (Hanyu ShuiPing Kaoshi 汉语水平考试), interaktiv metodlar

Annotation

This article analyzes modern pedagogical approaches and innovative trends in teaching Chinese to new generation students. In particular, the effectiveness of teaching based on the communicative method, digital technologies, interactive teaching methods and international assessment systems (HSK/HSKK) is highlighted. The results of the study show the importance of modern approaches in teaching Chinese.

Keywords: Chinese language, modern pedagogy, innovative education, communicative approach, digital technologies, HSK (Hanyu ShuiPing Kaoshi 汉语水平考试), interactive methods

Kirish. So'nggi yillarda xitoy tiliga bo'lgan qiziqishning ortishi uning global miqyosdagi ahamiyati bilan bevosita bog'liqdir. Xitoyning iqtisodiy, siyosiy va madaniy ta'sir doirasining kengayishi ushbu tilni o'rganishni dolzarb masalaga aylantirdi. Shu bilan birga, ta'lim tizimida yangi avlod – raqamli texnologiyalar bilan ulg'aygan talabalar paydo bo'ldi. Hozirgi avlod o'quvchilarni biror narsaga qiziqtirish anchayin murakkab bo'lib bormoqda.

Mazkur sharoitda xitoy tilini o'qitishda an'anaviy metodlar yetarli samara bermasligi mumkin. Shuning uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish bugungi kundagi o'qitishning muhim vositalari hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur maqolada quyidagi metodlardan foydalanildi: tahliliy metod (zamonaviy adabiyotlarni o'rganish), qiyosiy metod (an'anaviy va zamonaviy yondashuvlarni solishtirish), kuzatuv metodi (ta'lim jarayonidagi amaliy tajribalarni umumlashtirish).

Asosiy qism

1. Xitoy tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv. Kommunikativ yondashuv zamonaviy til o'qitishning asosiy tamoyillaridan biri hisoblanadi¹. Ushbu yondashuvga ko'ra, til o'rganishning asosiy maqsadi – muloqot qilish qobiliyatini shakllantirishdir. Xitoy tilida bu yondashuv quyidagilar orqali amalga oshiriladi:

- dialog va rolli o'yinlar
- real hayotiy vaziyatlarni modellashtirish
- talaffuz va tonlarni amaliy mashqlar orqali o'rgatish

Natijada talabalar nazariy bilimdan ko'ra amaliy ko'nikmalarni tezroq egallashadi.

2. Raqamli texnologiyalar va onlayn ta'lim. Raqamli texnologiyalar xitoy tilini o'qitishda muhim vositaga aylandi. Yangi avlod talabalarining texnologiyalarga moslashuvchanligi bu jarayonni yanada samarali qiladi.

Zamonaviy vositalarga quyidagilar kiradi:

- mobil ilovalar (lug'at va mashq platformalari: Super Chinese, HSK-Super Test, Hello Chinese, HSK Vocabulary and Quiz, Duolingo kabilar)
- video darslar va podkastlar (YouTube platformasi, ZeoToHero.com, ChinesePod.com)
- masofaviy ta'lim platformalari (Coursera, edX, Udemy)

Bu vositalar individual o'rganish tezligini ta'minlaydi va mustaqil ta'limni rivojlantiradi.

3. Interaktiv metodlar va innovatsion yondashuvlar. Xitoy tilini o'qitishda interaktiv metodlar talabalarni dars jarayoniga faol jalb etadi. Eng samarali usullarga quyidagilarni misol qilamiz:

- gamifikatsiya (o'yin asosida o'qitish)
- flipped classroom (teskari sinf modeli)
- loyiha asosida o'qitish (project-based learning)

Masalan, talabalar xitoy tilida prezentatsiya tayyorlash yoki qisqa video yaratish orqali tilni amaliy qo'llashni va mavzuni yanada chuqurroq o'zlashtirishni o'rganadi.

4. Madaniy komponentning o'rni. Tilshunoslik tarixidan ma'lumki til va madaniyat har doim o'zaro chambarchas bog'liq bo'lib kelgan². Shu sababli xitoy tilini o'qitishda ham madaniy elementlarni darsga kiritish quyidagi natijalarni beradi:

¹ Richards, J. C., & Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 2014-y.

² Harmer, J. *How to Teach English*. 2007-y.

- ✓ talabalar motivatsiyasi oshadi;
- ✓ til kontekstda o'rganiladi;
- ✓ madaniyatlararo kompetensiya shakllanadi;
- ✓ til muhiti haqida tushuncha paydo bo'ladi;

Bunda dars davomida o'qituvchi Xitoy bayramlari, urf-odatlar va kundalik hayotiga oid materiallardan foydalanishi ayniqsa o'rganilayotgan tilning madaniyat bilan bog'lanishida juda samarali xizmat qiladi.

5. Xalqaro baholash tizimi asosida o'qitish. Xitoy tilini o'rganishda HSK (Hanyu ShuiPing Kaoshi 汉语水平考试) tizimi muhim rol o'ynaydi³. Zamonaviy o'qitishda:

- darslar HSK darajalariga moslashtiriladi
- test topshiriqlari bilan ishlanadi
- tinglab tushunish va o'qish ko'nikmalari rivojlantiriladi

Bu yondashuv talabalarni xalqaro standartlarga mos ravishda tayyorlash imkonini beradi.

Natijalar va muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, dars jarayonida zamonaviy yondashuvlar qo'llanilganda talabalar:

- mavzuni tezroq o'zlashtirishadi;
- o'quv mashg'ulotida faol ishtirok etishadi;
- mustaqil o'rganishga intilishadi;

Shuningdek, raqamli texnologiyalar va interaktiv metodlarning o'zaro uyg'unligi ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi⁴.

Xulosa

Bugungi texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda yangi avlod talabalariga xitoy tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega. Kommunikativ metod, interaktiv usullar va raqamli vositalar nafaqat o'qitish samaradorligini oshiradi, balki talaba o'quvchilarga tilni o'zlashtirishda ancha qulayliklar yaratadi.

Kelgusida xitoy tilini o'qitishda sun'iy intellekt va zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ushbu jarayonni yanada takomillashtirishi kutilmoqda⁵.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press. 2014.
2. Harmer, J. *How to Teach English*. Longman. 2007.

³ Hanban / Confucius Institute Headquarters. *HSK Standard Course & Official Guidelines*. 2020-y.

⁴ Krashen, S. D. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. 1982-y.

⁵ Chapelle, C. A. *Computer Applications in Second Language Acquisition*. 2001-y.

3. Krashen, S. D. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press. 1982.
4. Hanban / Confucius Institute Headquarters. *HSK Standard Course & Official Guidelines*. Beijing Language and Culture University Press. 2020.
5. Chappelle, C. A. *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge University Press. 2001.